

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Doctorum placita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

hæc omnia esse, si centum talia ad dñs. non recessit ab effectu
ea dicens, nihil addidisti; si non dixeris, nihil minuis-
sit, quæ omnia pluræque eorumdem, & aliorum Patrum con-
sona testimonia de essentia physica Dei, ut minimè, ne-
cessariò intelligenda sunt: imò, & de essentia etiam me-
taphysica ipsius intelligunt plures, qui communia omnia
diuina essentiam metaphysicam Dei constituere censent:
ut videbimus, q. 2. cert. 1.

6. Quod autem personalia etiam prædicata essentiam
physicam Theologicam Dei absolute loquendo ingredian-
tur: probatur facile contra præfatos Recentiores: quia,
licet ex principiis purè philosophicis, Deus vna persona
singularis, atque à natura indistincta sit, cum in eis nulla
supposita natura distinctionis vmbra inueniatur; at ex
fide, & Theologicis principiis, physica entitas Dei, siue
physicè sumptus Deus, est indiuisum, & identicè vna na-
tura cum tribus personarum, siue Personis, quibus
est physicè communis, ac proinde trinus, & vnus: atqui
essentia physica Theologica Dei, eisdem Recentioribus
ammutibus, est, quodquid physicè ex principiis Theolo-
gicis Deus est: ergo essentia physica Theologica Dei est,
non sola natura cum communibus, sed cum personalibus
enim: siue Deus etiam trinus est essentia physica
Theologica Dei. Nec refert Patres, & Theologos ex
ipsis, naturam pro essentia usurpare; atque eam à per-
sonalitatibus, & proinde à personalibus diuidere: quia
ex fide mysterij de Trinitate, ac mysterij etiam de Incar-
natione (quæ præcipua in eis principia Theologica sunt)
subsistentiam à natura distingui deprehendunt. Etenim
distingui realiter, & physicè à personis, & personalita-
tibus diuinis, nec fides, nec sana, & Catholica Theo-
logia deprehendit: quare licet essentiam, & naturam, sub-
stantiam, formam, genus, & speciem pro eodem in diui-
nis viderent Patres, Consilia, & Theologi, dum de my-
sterio Trinitatis agunt, & illam à personalitatibus, &
Personis distinguunt, ac similiter in mysterio Incarnatio-
nis, negentque eas esse Personas, aliter tamen in vno atque
in alio.

7. In Trinitate enim solum ratione eam à personis di-
stinguunt, eoque sensu Essentiam, & naturam negant Per-
sonas, seu Personas esse; quia eo nomine, & conceptu
naturæ, & essentia communis tribus Personis significatur,
sub qua communitate Persona esse nequit: sed prout con-
sona, cum personalitatibus singulis, ut aiunt passim Pa-
tres, & pro omnibus Imperator Iustinianus, edicto fidei
approbato à Vigilio Pa. quod extat. tom. 2. Concil. pag.
614. ante Constantinopolitanum 2. general. 5. vbi col. 10.
ca. habet quæ retulimus contro. de Trinit. q. 1. cert. 2. n. 4.
ac lapsus contr. de modis loquendi in materia de Incar-
nat. d. vitima. Eam vero coniunctionem per physicam
identitatem cum personalitatibus, quibus vltimò singu-
laturatur, (vnde Richardus à nobis laudatus eadem
citat. proxi. q. 2. cert. 5. n. 6.) habet essentia, & natura
diuina. In mysterio autem Incarnationis negant essentias,
seu, quæ in Christo sunt, naturas esse Personas, & sup-
posita physice: & realiter, nec solum prout eis nomini-
bus concipiuntur, & significantur: quia à Verbi persona-
litate, & Persona physice, & realiter diuersa humana
Causa natura catholice est. Ex quibus satis constat Pa-
trum locutiones præfatas non negasse personalitates, ac
personalia omnia diuina ad essentiam Dei physicam
theologicam, seu quatenus ex fide Deus nobis innouit,
spicere: cum physicam eius cum Personis, & persona-
litatibus diuinis identitatem (de qua solum essentia
physica Dei) ex fide etiam & recognoscant, & tueantur;
negasse autem id de essentia physica naturarum Christi,
quæ humanam realiter à Verbi Persona, & personali-
tate fide distinctam videbant: quo ruit Recentiorum ab
authoritate Patrum, & à paritate essentia, &
natura personæ creatæ petitum
fundamentum.

QVÆSTIO II.

De Essentia metaphysica Dei phi- losophica.

DE essentia metaphysica amplior decernan-
di campus cum Theologis scholasticis pat-
ter: quia hoc solummodo sensu de essentia
Dei metaphysica philosophica, seu qua-
tenus ex physicis, & naturalibus principiis
Deus innouit: disputatur: quo pacto vnus, atque à na-
tura singulari Deitatis, atque perfectionibus communi-
bus, quas vocamus, quibus constare Deum Philosophi
assequi possunt, in distinctus prorsus est, inquitur ergo,
quoniam seu quibus prædicatis diuinis essentia metaphy-
sica Dei, siue nature diuinæ metaphysicè constet: hæte-
nus ab ipsis disputabatur.

CERTAMEN I.

Doctorem placita.

1. DE Essentia metaphysica philosophica Dei (de qua
sola hætenus à Theologis disputatum est) pri-
ma sententia ex omnium prædicatum, & attributorum
collectione constitui docet. Ita Bañez, & Mazariis, &
Dominicani plures S. Th. interpret. 1. p. qu. 47. art. 2. Zu-
mel. qu. 28. art. 2. qu. 8. & Societatis Thomistis, Soar. d. 30.
met. sect. 6. & 1. de attribut. c. 11. Becan. 1. part. c. 1. qu. 1.
Arub. d. 10. cap. 13. Didacus Ruiz, d. 8. de Trinit. sect. 5.
Falsolus ad qu. 4. 1. p. art. 2. dub. 3. Alboz tract. 1. de scien-
tia Dei, qu. 6. & Agyd. Lusitanus. His ferè consentiunt
Complutenses nostri Recentiores, quibus cum sapè con-
trouersiis de Trinit. & Incarnat. certauimus: dum ab es-
sentia metaphysica Dei solos actus intelligendi, & vo-
lendi liberos ab illa virtualiter, ut ipsi putant, diuersos
excludendos docuerunt: reliqua verò prædicata communia
omnino in ea metaphysicè includi debere: ceterum du-
plex adhuc sensus opinionis huic subesse potest: ut nota-
bam controu. de Trinit. d. 3. qu. 2. cert. 4. n. 8. & 9. Pri-
mus: ut essentia diuina eis omnibus formalitatibus ex
parte obiecti diuersis metaphysicè constet; sicut homo
ex animali, & rationali obiecti diuersis prædicatis (lo-
quor enim ex suppositione sententiæ ex parte obiecti præ-
scindens, quæ hic ex logica, & metaphysica suppono,
ne eius disputatione in tempestiua, feriam hic Theologi-
cam questionem turkem) metaphysicè coalescit. Quem
sensum videntur communiter intendere citati Doctores,
didicisseque ex testimoniis Nazianzeni, Damasceni, Am-
brosij, & Hilarij recitatis q. 1. cert. 2. n. 4.

2. Secundus sensus subtilior longe: ut essentia diuina
è genere, & conceptu suo metaphysicè indiuisibiliter om-
nem dicat perfectionem, quæ in creatis omnibus dispe-
sa est ab imperfectionibus eorum excoctam, quasi vno
iclu formalitatis metaphysicæ diuinæ: ad eum modum,
quo insectili sua entitate physica physice claudit. Vel
(quod aptius ad rem præfate exemplum est) quemad-
modum quodvis attributum diuinum (ut d. 3. cum multis
docuimus) indiuisibile formaliter à suo conceptu, &
genere etiam est: ita, ut nullum ex partialibus generis
eiusdem formalitatibus metaphysicè coalescat, etiam ad
plura comparetur; sed vno iclu formalitatis diuinæ fera-
tur in omnia, v. g. Omnipotentia, quæ diuina, & infinita
potentia è suo conceptu diuinæ potentia, formaliter in-
diuisibiliter omnium possibilitum potentia est; quin è po-
tentia productiua hominis, & potentia productiua Leo-
nis, quasi partibus formalibus metaphysicè compinga-
tur: & idem est de Scientia, & Volitione diuinis, quem-
sensum videtur dedisse Anselmus, citatus citato cert. 2.
n. 5. dum primo loco ait: in prædicatis idem vnum, atque
aliud, imò & omnia simul significare; cum tamen si di-
catur

G. 3

uersa

ORTEGA
in d. part.
D. VIa

26 Controu. I. de Essentia Dei, &c.

uerfa, adhuc formaliter significant, obiecta idem vnum, atque aliud, nedum atque omnia, significare non possent. Secundo vero loco ait. Nihil esse Dei essentiam, seu, quod idem est, de ipso predicari, quod secundum aliquem alium modum, & considerationem non fit; non esset autem illud, si ex parte obiecti vnam formalitatem diuinam ab alia, atque ab essentia metaphysica Dei possemus consideratione, & modo nostro concipiendi praecindere. Clarissusque hic sensus videtur Bernardi testimonio inibi recitato contineri, quam, ut ponderatione habeat opus.

3 Sententiae Theologorum reliquae in eo tantum conueniunt, quod primae huic utrovis modo explicatae aduerferent, atque Dei essentiam metaphysicam philosophicam, omnibus praedicatis communibus diuinis, etiam necessariis formaliter constare negant. Verum in assignandis eis, quae illam metaphysice constituunt, quaeque ab illa sint reicienda, nulla cum alia concordat: quare eas sigillatim perstringam. Secunda igitur sententia, in Intellectione diuina vltimo essentiam metaphysicam Dei constituit; reliquis etiam praedicatis diuinis, quae ipsam non sequuntur, sed vel comitantur, vel formaliter antecedunt, ad eius constitutionem admissis, solaque volitione diuina, quae cognitionem formaliter subsequitur ab eiusmodi constitutione exclusa. Ita Soar. 9. de Trinit. cap. 1. n. 4. lib. 10. c. 5. lib. 11. c. 5. n. 16. sequuntur ex nostris. Salas, & Fasolus, dub. 7. 8. & 9. eadem, qua Soar. in consequentia, cum steterint pro sententia prima: quo vitio Nazarius laborat, qui, & pro utraque stetit: sed magnis expensis secundam hanc tueretur Herize. 1. part. tract. 2. d. 1. 3. Hemelmam. 1. part. tit. 4. tota. d. 1. ubi pro se reliquos citatos refert, atque Machim, & Alheldam. Huic sententiae tertiae affinis est alia Complutensium Recentiorum asserentium, praedicata omnia, inter quae distinctio virtualis non intercedit in diuinis (cuiusmodi sunt communia omnia necessaria) essentiam metaphysicam Dei intrare, secus contingentia communia, & personalia: ita manuscripto de Scientia, & manuscripto de Voluntate: sed cum hac vniuersali sententia sua; nescio quo pacto componant absolute diuinam cognitionem ad essentiam metaphysicam Dei non spectare: cum cognitio necessaria, atque non distincta virtualiter ab aliis praedicatis diuinis communibus ab ipsis admittatur: & sane sententia haec eo fundamento innititur, quod satis à nobis reiectum est controuer. metaphysica: quod, scilicet, in creatis tota essentia rei, seu quidquid in ea omnino identificatum est (sicut sunt communia omnia necessaria in diuinis) ad essentiam metaphysicam eius spectant; & eo sane argumento, quod licet in creatis teneret, nihil in diuinis probaret: uti eo loco quibus cognosceret: quare nihil hic de speciali hac doctrina disputare oportebit. Illud tantum dicam distinctionem virtuales, quam isti defendunt, inter necessaria, & contingentia praedicata, atque inter personalia, & communia in diuinis, potius esse summam Dei identitatem ut ostendi controu. de Trinit. ac retigi sapientius, fufiusque ostendam controu. de voluntate. De creatorum diuinorum libertatem edifferens, quare, si identitas physica praedicatorum facit, ut quidquid in re physice idem est ad essentiam eius metaphysicam spectat, contingentia Dei praedicata, quae solum per summam Dei identitatem esse in illo possunt, atque, imò potius, quam necessaria, & non distincta virtualiter ad Dei essentiam metaphysicam pertinebunt.

4 Quarta sententia fit asserentium, ante intellectionem, essentiam Dei metaphysice esse constitutam praedicato intellectui radicalis, seu potentiae intellectus, aut intellectualitatis, qua vltimo constituitur. Ita Albertinus, tit. 2. qu. 4. theologiae praedicamenti relationis dub. 2. vocetque intellectualitatis, Valentia 1. part. d. 7. qu. 3. pun. 1. Pererius 4. in genes. d. de imagine Dei qu. 1. & 4. Scotum, Duran. & alios pro eadem sententia referens, Arriaga. 1. part. tit. 1. dist. 16. sect. 4. in intellectualitudo radicali Dei essentiam metaphysicam statuere, ac proinde citatis pro hac sententia videtur accedere: sed tamen sola hac praedicata, intellectionem praecedentia in essentia Dei claudunt, *Ens spirituale à se subsistens*. Ut in praedicato spirituali, radix intelligendi constituitur, ac proinde intellectualitas formalis, huc potentia formalis proxima: ac reliqua praedicata communia, quae verbis eius datis, formaliter non continentur, ab essentia Dei metaphysica

releger, nec solum intellectionem, & volitionem diuinam, Addereque videtur subsistentiam diuinam extrema voce, *Subsistens*, (sicut, & Ruiz citans, dum omni perfectione simpliciter simplici essentiam metaphysicam Dei constare, loco citato docebat: cum tamen personalitates diuinas, perfectiones eiusmodi intrinsece formaliter censens: ut vidimus contr. 8. de Trinit. d. 6. qu. 3. cert. 1.) quae in essentia Dei metaphysica philosophica, quam ipse ibi, & nos hic venamus, locum proculdubio non habet: ac fortasse neque in Theologica, de qua quaestione sequenti. Idcirco quartam aliam à quarta diuersam sententiam induxit Arriaga loco citato.

5 Scotus in 1. d. 126. q. vii. sub fin. (cui Scotista subscribunt) cum praedicato intellectui, praedicatum etiam Volitui ad Essentiam metaphysicam philosophicam pro vltimo constitutiuo aduocauit, quae Sexta est in praesenti sententia. Septima vero sententia videtur fuisse Cardinalis Aureoli, Deum nempe sola Intellectione constitui. Aureolo non nimis distanter accessit Arriaga citatus, d. 47. sect. 8. sub sect. 1. docens essentiam Dei metaphysicam virtualiter sola intellectione constare: quia ante intellectionem nihil virtualiter distinctum praecedit, à qua volitio virtualiter distincta est, eamque tanquam radicem subsequitur. Sed ex hac ratione potius inferitur, non sola intellectione virtualiter essentiam Dei constitui, sed reliquis à volitione praedicatis necessariis, quae certe ab essentia, & entitate Dei virtualiter non distinguuntur: quare ex hac ratione sua posset Arriaga consequentior suae sententiae memoratae n. 4. med. philosophari. Huic sententiae, ex parte adhaerent Recentiores, nautam ab essentia metaphysice, & formaliter in Deo distinguentes, atque naturam in sola intellectione actuali, seu metaphysice collocantes. Hanc distinctionem formalem naturae, & essentiae in Deo reprehendunt Murciani Recentiores, quasi Patribus, & Conciliis, & Theologis aduersam; cum tamen eam in S. Th. vidisset, verbis huius, quae ex ipso 1. part. qu. 39. art. 2. ad 3. recitatur. *Natura designat principium actus. Essentia vero ab essendo dicitur*.

6 Octaua opinio fuit Argentinæ q. 2. prologi sentent. Deum per Infinitatem continentis. Cum autem nemo Theologus praedicatum essendi à se ab essentia diuina excludat, (nec citatus Aureolus, qui illud cum scientiae diuinae praedicato confundit) eadem haec sententia videtur cum sententia nostrorum Petri Hurtado d. 20. metaphys. sect. 2. Tanneri 1. part. dist. 2. qu. 1. dub. 5. Gillij 1. p. lib. 2. tract. 1. cap. 12. 13. & 14. atque tract. 2. cap. 4. Addit autem secundum Infinitatem essendi à se in suo quodque genere, omnia diuina attributa essentiam metaphysicam Dei constitutur: quo planè à prima, & praecipua hac sua sententia discordat: atque ad primam recitatam pergit. Nam attributorum infinitas essendi à se in suo quodque genere, à cuiusque genere non abstrahit. Neque enim infinita Scientia, vel Amor, vel Potentia Dei intelligi potest, quin Scientia, Amor, & Potentia Dei cogitentur: quare, si infinitas essendi à se attributorum omnium in suo genere vnumquodque ad compositionem essentiae metaphysicae Dei veniunt, venient quidem omnia attributa secundum genera, seu species, ac formalitates suas ad illam: ut sententiae primae auctores aiebant.

7 Nona opinio est Recentium Murcianorum asserentium Essentiam metaphysicam Dei sitam omnino esse in ratione subiecti radicalis omnium actuum, seu attributorum diuinorum. Licet optimam essentiae Dei definitionem esse fateantur, per praedicatum *Essendi à se*, quia primus notissimusque actus Dei est. Pro hac sententia tacite videtur citare, dum varias Doctorum opiniones recensent, Henricum 1. part. sum. art. 24. qu. 3. & art. 33. qu. 2. Valsq. 1. part. d. 119. Granad. 1. part. controu. 2. tract. 1. d. 3. sect. 4. qui aiunt consistere Essentiam Dei in esse purissimo, quod est fundamentum, seu radix omnium attributorum: ita etiam sententiam plures alij, apud Hemelmam c. 2. n. 12. licet rationem fundamenti, & radicis è partialibus radicibus, & fundamentis pro attributorum diuersitate coalescere putent: qua in re decipi constabit ex dicendis dist. 3. ac dictis saepe à nobis controu. de Trinit. quod, scilicet, nulla formalitas diuina ex partialibus generis eiusdem possit metaphysice constare: referunt tandem pro hac sententia, & alios plures, qui absolute supponunt

ponunt essentiam Dei esse conceptum ad attributa omnia prædictum, quod autem cum hoc fieri optimam essentiam Dei definitionem esse per prædicatum entis à se, inde probant: quia, cum essentia Dei conceptus simplicissimus sit, non alia ratione explicari melius potest, quam per actum suum notissimum, qualis est, esse à se: cum nequeat, quod indiuisibile formaliter est, partibus formalibus, quas non habet, explicari amplius declarari.

8 Decima denique pro antiquitate sua, & Doctorum numero, celebris est, quæ essentiam Dei metaphysicam, de qua hic in prædicato entis, seu essendi à se constituitur. Ita iam olim Patres plures, Bannez 1. par. qu. 4. art. 2. Aluarez d. 119. m. 3. Valq. loco citato, & ad art. 2. cit. Basil. Legion. 1. par. variat. Releth. 5. circa fin. Referuntur Aelius, vel potius Aekius, & alij. Ij etiam omnes erunt pro hac sententia numerandi, qui à Murcianis Recentioribus numerantur pro sua n. 7, hi enim omnes docent: vt Recentiores ipsi testantur, vt consistere in esse purissimo, quod est fundamentum attributorum, vel esse conceptum præuium ad attributa omnia, non autem esse illud, vt fundat, & est vera radix præui ad illa: constat autem ens purissimum, quod est fundamentum ad omnia attributa diuina, atque ea metaphysicè præcedit, esse ens à se formalissimum, quod ab omnipotentia sui purum est, atque reliqua tanquam fundamentum præcedit. Quin hæc est S. Thom. sententia cit. qu. 4. & qu. 13. art. 11. cum omnibus expositioribus, & à verbis illis ex qu. 39. art. 2. ad 3. recitatis n. 5. fine. An vero conceptus iste entis à se, sit ab actualitate essendi formaliter præcedens, an illam includens. Bannez, Aluarez & Basil. dum hoc extremum non dicunt, primum videntur docere, idque expressè docent Murciani Recentiores, dum actum essendi inter attributa ponunt, ac Deum optime per illud, tanquam per primum, & notissimum, Dei essentiam simplicissimam definiri aiunt.

CERTAMEN II.

Dei Essentiam metaphysicam philosophicam solo prædicato entis, seu Essendi à se contineri, verius nobis est.

1 Præfata conclusio patronos habet, non solum Theologos datos proximè pro nona sententia, sed & Patres quam plurimos, locis, & verbis inferius referendis: cum & nos docuimus contr. de Trinit. d. 3. qu. 2. cert. 4. à num. 3. ubi rationes metaphysicas fusius dedi, quas adeo hic, breui licet, præstringam tamen, quantum ad earum robur sit satis: quia hic est sententia huius adfluenda propria sedes. Probat ergo conclusio: quia id est Essentia metaphysica cuiusvis rei, quod ita illam constituit in se, vt eam ab aliis distinguat, atque in se sufficienter constituit fundamentum, & radicem carcerum passionum, & accidentium metaphysicorum: vt in omnibus Essentiis metaphysicis rerum compertum est: atque prædicatum Entis, seu essendi à se ita Deum sufficienter ab aliis distinguit, atque in se constituit fundamentum, & radicem suarum passionum, & accidentium metaphysicorum: ergo prædicatum Entis, seu essendi à se, est essentia metaphysica Dei: Minoris pars prima videtur clara: nam prædicatum Entis seu essendi à se, nulli, qui Deus non sit, potest conuenire: ac proinde sufficienter ab aliis omnibus distinguit Deum. Sed neque secunda pars est probatu difficilior. Siquidem ex prædicato Entis à se metaphysicè oriuntur, & probantur à priori, vt patet singula percurrendo, Bonitatem, Infinitatem, Aternitatem, Omnipotentiam, & reliqua: sicuti satis Scholasticè de Scientia diuina aiebat Chrysost. hom. 1. de incomprehensibili Dei natura circa medium, his verbis. *Non à sapientia substantia, sed à substantia sapientia est*, atque vt rem vno verbo concludam; idè diuina prædicata reliqua, à prædicato Entis à se formaliter diuersa attributa Dei dicuntur: quia passiones metaphysicæ Deo per existentiam à se, in se constituto, aduenire indicantur.

2 Sed dices, Essentiam metaphysicam rei debere hanc distinguere, non solum ab aliis, quæ non sint physice res illa, sed ab aliis etiam formalitatibus, quæ essentia ipsa formaliter, & metaphysicè non sunt, quia, sicut esse physico res debet physice distinguere ab omni alio, quod physice ipsa non sit. Sic & essentia metaphysica, res metaphysicè constituta, distinguere debet ab omni alia formalitate, quæ ipsa rei essentia formaliter, & metaphysicè non sit. Secundo, quia, si ab aliis non distinguatur, omnia rei prædicata essentia eius metaphysica erunt nec erit cur vnum essentia, ac reliquæ passionem, seu proprietates metaphysicè, atque vnum metaphysicè præcedat, illudque alia sequantur, ita verò per prædicatum Entis, seu essendi à se distinguere Deum essentialiter sumptum ab aliis formalitatibus, siue attributis diuinis nostro discursu non probatur: imò verò facile probatur oppositum: quia omnia diuina attributa, entia, & existentia à se sunt, ac non ab alio, vt patet, ac proinde hoc prædicatum commune est diuinis omnibus, & transcendens: ex quo rursus inferitur prædicatum nullius diuini posse esse differentiale, & vltimum constitutum: quo discursu non solum nostræ conclusionis probatio enervatur, sed & ipsa euertitur conclusio.

3 Murciani Recentiores tacite rem contra nostram sententiam conficiunt: non autem contra suam, qui non in prædicato Entis à se essentiam metaphysicam abstractè sumptam Dei ponunt, sed in ratione subiecti, & radicis diuersorum prædicatorum, seu attributorum, quo essentia definitur, vt ab eis metaphysicè distincta; per prædicatum verò Entis à se, definitur essentialiter Deus, qui cuiusmodi subiectum est, per actum, & effectiorem suam primam, & notissimam: vt condistinguitur ab omni eo, quod cuiusmodi essentiam non habet, quod rectè præstat, inquit. Caterum cum Dei essentiam metaphysicam inter omnia prædicata, & attributa diuina veniamur, ea omnia prædicata diuina rimamur, ac metaphysicè distinguimus, secundum ea omnia, quæ vnumquodque eorum formaliter metaphysicè in se cohercet: ac proinde pro essentia metaphysica rei inter omnia, quæ physice in ipsa identificari deprehenduntur, oportet specialiter designari, quod non sit metaphysicè, in aliis in re eadem physice identificatis. Vigetur: quia vel ratio Entis à se eadem metaphysicè est in omnibus prædicatis diuinis, vel secus? Si eadem: ergo cum definitur Dei essentiam per actum essendi à se, non magis definit essentialiter Deum per vnum prædicatum diuinum, quam per aliud; si non est eadem, non est cur refugias ob hoc argumentum, in prædicato Entis à se, essentiam metaphysicam Dei constituit, atque concedere, per id per quod metaphysica Dei essentia constituitur, ac definitur cuiusmodi esse debere, quod in aliis Dei prædicatis, quæ attributa sunt, non inueniatur: maxime, cum in definitione essentia metaphysicæ, quam cum omnibus admittunt, contineatur: nempe esse id ad quod reliqua rei prædicata metaphysicè consequuntur: quod sine essentia ab attributis, seu proprietatibus metaphysicis, distinctione metaphysica esse non potest.

4 Nos ergo non ita facile desperamus solutionem in quavis opinione de transcendentia, vel non transcendentia entis in creatis, & in diuinis. Etenim, si ens transcendere prædicata omnia vtroque ponatur: nequit non in differentis quibuscumque metaphysicis includi: quare argumentum contra omnem rei essentialem metaphysicam constitutionem decertat: ac proinde paralogismus esse conuincitur. Stat verò equiuocatio eius in eo, quod ens in ea sententia non sumitur vniocè, sed analogicè, ac proinde non eadem, quæ in differentis, est entis ratio in communi, quod per illas contrahitur, sed ratio entis minus principalis, & imitativa illius communis rationis, quæ principale analogatum est, & ad quam reliquæ entis rationes, quæ in minus principalibus analogatis inueniuntur, se referant: quod in prædicato Entis à se, in quo essentiam Dei constituitur, metaphysicè erit iuxta hanc opinionem de transcendentia Entis à se, in diuinis respondendum. In nostra verò sententia, quæ eam Entis substantiam metaphysicam, seu existentiam transcendentiam, neque in creatis admittimus, neque in diuinis formalitatibus, sed has etiam solo iure identitatis cum existentia Dei existeret, atque essentia, realia metaphysica adiectiua